

Kontrollkäik SA-sse Rapla Maakonnahaigla

(1) Õiguskantsleri nõunik viis 24.03.2011 läbi etteteatamata kontrollkäigu SA-sse Rapla Maakonnahaigla (edaspidi haigla). Kontrollkäigu eesmärgiks oli kontrollida õiguskantsleri poolt 29.07.2010 tehtud soovitude täitmist SA-s Rapla Maakonnahaigla¹.

Haigla struktuuri kuulub 5 osakonda – siseosakond, lasteosakond, naisteosakond, kirurgiaosakond ja psühhiaatriaosakond². Tervishoiuteenuseid osutatakse statsionaarselt 110 voodikohal³.

(2) Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusasutuse funktsiooni, kas haiglas on tervishoiuteenuste osutamisel tagatud isikute põhiõigused ja –vabadused.

Eelmine kontrollkäik haigla psühhiaatriaosakonda leidis aset 26.07.2010. Kontrollkäigu tulemusel tegi õiguskantsler tervishoiuteenuse osutajale järgmised soovitud:

1. üle vaadata õiguskantsleri poolt eelneva kontrollkäigu raames tehtud patsiendiõigusi käsitleva materjali ning kaebuste lahendamise korra kättesaadavuse ja teatavaks tegemise osas tehtud soovitud ning tagada olukord, kus kõigile tervishoiuteenusele saabunud isikutele ning nende lähedastele on patsiendiõigusi käsitlev materjal ning kaebuste lahendamise kord ning formularid piiranguteta kättesaadavad. Samuti tuleb teha teatavaks sotsiaalministri 15.12.2004 määruse nr 128 „Tervishoiuteenuste kvaliteedi tagamise nõuded“ § 6 lõikes 4 toodud teave;
2. tagada kõigile isikutele sõltumata nende liikumisvõimest juurdepääs vabas õhus viibimise võimalustele, tagada jalutusala kasutamise ohutus, kaaluda võimalusi värskes õhus veetmise võimaluse tagamiseks halva ilma korral ning erinevate vaba aja viitmise vahendite paigaldamiseks jalutusale;
3. tagada ohjeldusmeetmete rakendamise ruumi turvalisus;
4. tagada olukord, kus tervishoiuteenust saavad isikud on andnud sekkumiseks teavitatud nõusoleku ning täidetud on ka teised võlaõigusseaduse 41.peatükis täidetud nõuded. Lisaks psühhiaatriaosakonnale tuleb sama järgida ka teistes haigla osakondades ning teenuste osutamisel ambulatoorses vormis.

Tervishoiuteenuse osutaja teavitas oma 10.03.2011 vastuskirjas õiguskantsleri soovitude täitmise osas järgmist:

1. haiglas on välja töötatud:

---

¹ Kontrollkäigu kokkuvõte elektrooniliselt kättesaadav aadressil http://www.oiguskantsler.ee/public/resources/editor/File/Vaarkohtlemise_ennetamine/2010/Kontrollkaigud/Kontrollik_SA_Rapla_Maakonnahaigla_ps_hhiaatriaosakonda.pdf.

² Haigla struktuur elektrooniliselt kättesaadav aadressil http://www.raplahaigla.ee/haigla/Haigla_struktuur.JPG.

³ Tegevusluba kättesaadav elektrooniliselt aadressil http://www.raplahaigla.ee/avalikud_dokumendid/tegevusload.html.

- patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm, patsiendi esindaja üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm, tervishoiuteenuse osutamisest keeldumise vorm. Antud dokumendid peavad sisalduma isiku ravikaardis;
  - ettepanekute ja arvamuste avaldamise õigusest teavitamise infoleht, pöördumiste adressaatide kontaktandmed. On välja paigutatud osakondade infostendidele;
  - patsiendi infoleht õiguste ja kohustustega. On paigutatud palatitesse ja patsientide puhkekohtadesse;
2. ohjeldusmeetmete ruumi turvalisus on tagatud, seda on hinnanud augustis 2010 ka Terviseamet;
  3. psühhiaatriaosakonna patsiendid saavad viibida värskes õhus piiratud õuealal. Osakonna terrassile on paigutatud turvalisuse tagamiseks piirded. Uuendatud ja nõuetele vastavaks on muudetud ka psühhiaatriaosakonna sissepääsu kaldtee. Varikatuse paigaldamise juurde pöörduakse tagasi lähiaastatel aset leidva psühhiaatriaosakonna hoone renoveerimise käigus.

Kontrollkäigu toimumisele eelnevalt edastati õiguskantslerile järgmised dokumendid:

1. teabeleht arvamuste ja ettepanekute edastamise kohta, kaebusi lahendavate asutuste kontaktandmed;
2. patsiendi infoleht;
3. tahtest olenematu vältimatu psühhiaatrilise ravi otsus;
4. patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm;
5. patsiendi esindaja üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm,
6. tervishoiuteenuse osutamisest keeldumise vorm.

Lisaks on SA Rapla Haigla kodulehel kättesaadavad järgmised materjalid:

1. patsiendi ja külastaja õigused ja kohustused⁴;
2. kaebuste lahendamise kord SA Rapla Maakonnahaiglas⁵ ning kaebuste esitamise vorm⁶.

(3) Kontrollkäigu raames külastas õiguskantsleri nõunik haigla siseosakonda, lasteosakonda ja psühhiaatriaosakonda. Ringkäigul vesteldi osakondade töötajate ja ravil viibivate isikutega. Vestluste eesmärgiks oli selgitada, kuidas haigla igapäevatoos toimub ravile saabuvatele ja ravil viibivatele isikutele nende ravil viibimisega seonduvate asjaolude ning õiguste ja kohustuste tutvustamine.

(4.1) Õiguskantsleri eelnevate soovitude täitmisest

4.1.1 Patsientidele suunatud teabematerjali, kaebuste lahendamise korra ja kaebuste formularide kättesaadavaks tegemine

Siseosakonnas oli teadetetahvlile välja paigutatud üldine patsiendi infoleht. Teadetetahvli kõrvale oli välja pandud postkast ettepanekute esitamiseks, samas puudusid välja pandud kaebuste lahendamise kord ja kaebuste esitamise formularid. Samuti ei olnud välja paigutatud teave teiste kaebemehhanismide kohta. Osakonna töötajate selgituste kohaselt on kaebuste

⁴ Kättesaadav elektrooniliselt aadressil

http://www.raplahaiгла.ee/info/teadmiseks_haigle/6igused_kohustused.html.

⁵ Kättesaadav elektrooniliselt aadressil http://www.raplahaiгла.ee/arvamused_ettepanekud.html.

⁶ Kättesaadav elektrooniliselt aadressil http://www.raplahaiгла.ee/KAEBUSE.AVALDUSE_vorm.doc.

formulare võimalik saada õepostist vastava palve esitamisel. Samas ei osatud selgitada, kuidas peaksid tagasisidet esitada soovivad isikud olema teadlikud võimalusest küsida vajalikke formulare õepostist.

Siseosakonna puhkenurgas oli infokaust, kus sisaldus mitmekülgne teave patsientide õiguste ja kohustuste, ravil viibimise korralduse ning kaebevõimaluste rakendamise kohta. Sarnased kaustad olid ka osakonna palatites (kontrolliti pisteliselt). Küsitletud patsiendid olid üldiselt kausta olemasolust teadlikud ning sisuga tutvunud.

Lasteosakonna teadetetahvlil oli välja pandud vaid patsiendi infoleht. Puudus kaebuste lahendamise kord, formular, teave edasikaabeorganite kohta, kaebuste ja muu tagasiside kogumiseks mõeldud postkast. Osakonna töötajad ei olnud teadlikud kaebuste esitamise formularide olemasolust või asukohast osakonnas.

Lasteosakonna puhkenurgas patsientide teavitamise kausta ei olnud. Samas olid kaustad kõigis kontrollitud palatites. Vestlusest ravil viibivate laste vanematega selgus, et teabematerjalidega oli tutvunud kohe ravile saabumisel.

Psühhiaatriaosakonnas oli teadetetahvlile paigutatud mitmeid teabematerjale ravil viibivate isikute õiguste ja kohustuste ning ravil viibimisega seonduvate asjaolude kohta. Samuti oli osakonnas olemas tagasiside edastamise postkast. Kaebuste esitamise formulare polnud postkasti kõrvale välja paigutatud ka psühhiaatriaosakonnas – formulare sai täitmiseks paluda osakonna töötajatelt.

Psühhiaatriaosakonna puhkenurgas oli olemas nii kaust patsiendiinfomaterjalidega kui ka eraldi teabematerjalid õiguskantsleri ja riigiõigusbüroo kohta, samuti Eesti Patsientide Esindusühingu poolt koostatud brošüür patsientide õiguste kohta. Patsiendiinfo kaustad olid ka kõigis kontrollitud palatites ning ravil viibivad isikud olid kaustade asukohast ja sisust teadlikud.

4.1.2 Patsiendi teavitamise ja nõusoleku vormi sisaldumine isiku ravikaardis

Kõigis kontrollitud osakondades tutvuti pisteliselt ravil viibivate isikute ravikaartidega eesmärgiga teha kindlaks nõuetekohaselt täidetud patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vormi, patsiendi esindaja üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vormi või tervishoiuteenuse osutamisest keeldumise vormi sisaldumine dokumentatsioonis.

Kõigis osakondades olid ravikaartides olemas kas patsiendi üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm või patsiendi esindaja üldise teavitamise ja nõusoleku võtmise vorm (lasteosakonnas). Siiski võib pistelise kontrolli tulemusel sedastada, et täies mahus ja korrektselt olid nõusoleku vormid täidetud vaid lasteosakonnas. Siseosakonnas ei olnud nõusoleku vormidel määratud isikute ringi, kellele patsient lubab väljastada enda tervises seisundit puudutavat teavet. Sama probleem esines mitmetel psühhiaatriaosakonnas läbi vaadatud nõusoleku vormidel. Enamikul juhtudel oli vormil kirjeldamata, millised patsiendi infomaterjale ravile saabunud isikule tutvustatud on.

Tulenevalt eeltoodust soovib õiguskantsler SA Rapla Maakonnahaigla juhatajal kõrvaldada haigla tegevuses eelkirjeldatud kitsaskohad võttes arvesse õiguskantsleri poolt haigla kontrollimise käigus eelnevalt tehtud soovitusi.

(5) Kokkuvõte

Kontrollkäigu tulemusel teeb õiguskantsler isikute põhiõiguste tagamiseks soovitus SA Rapla Maakonnahaigla juhatajale.

Soovituse täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli 1 kuu möödudes soovitusete tegemisest.